



Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

9-ше (3605) №,
2023 ий 3 март,
кугарня.



0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Кугезе вожын саскаже



Авторын фотожо.

Морко район Унчо школын «Чолга шүдыр» усталык коллективше (снимкыште) «Сценыште ончыктыммо эн сай программе» да «Эн сай сценарий» тагаслаште икымше степенян лауреат лұмым сулен. Нуно Ёдырсий пайремым модын ончыктеныт.

Кугезына-влак калык фольклорым, пайремым, йўлам арален кодаш ятыр вийым пыштеныт. Ты поянлыкым тукум гыч тукумыш самырык-влак пенгыдемдышаш улыт. Тыге тўвырана виянгеш, йылмына тўзлана. Йоча да самырык-влаклан «Кугезе вож» фольклор фестиваль тыгай шонымаш денак эртаралтеш. Тудо 27 февралыште Оршанке посёлкысо тўвыра рўдериште лийын. Пайремыш Морко, Марий Турек, Кужэгер, Советский, Оршанке, У Торъял, Медведо, Курыкмари, Звенигово районла гыч латкок коллектив чумырген. Калык модышым, йўлам, пайрем мурым, куштымашым ончыктеныт.

– Луымшо классыште тунемме годым Шабдар Осыпын «Ёдырамаш корно» романжым лудынна. Произведенийысе герой-влак Марина ден Ануш ёдырвучым пуалтеныт. Мо

тыгай ёдырвуч, молан да кунам тудым пуалтеныт? Нине

йодыш-влаклан вашмутым класс вуйлатышына Людмила Константиновна Игнатьева деч йодынна. Тудо Ёдырсий пайрем нерген келгырак пален налаш, шымлыме пашам пырля возаш темлен. Тыге модмашым калык ончыко луктынна, – ойлат ёдыр-влак.

«Эн сай шымлыме паша» тагасыште икымше верым Морко район Красный Стекловар клуб пеленысе «Ромашка» ансамблын участникше Ева Васильева налын.

Советский район Кужмарий школын тунемшыже Настя Алембаева «Фольклор произведенийым эн сайын модын ончыктымаш» тагасыште сенгышыш лектын.

Е.ИВАНОВА.

Эн талым ойыреныт



Фотом интернет гыч налме.

Ялысе тельмсе спорт модмашын финалже 16-20 мартыште Вологодск кундемысе Череповец олаште эртаралтеш.

коклаште Медведево район гыч Павловмыт (снимкыште) чыланаштым ончылтеныт.

«Корта» тунемме да тренировкым эртарыме базыште Ялысе тельмсе спорт модмашын регионсо йыжынже эртаралтын. Тушко тўрлў район гыч спортсмен-влак погыненыт. Нуно шахмат, шашке дене модыныт, полиатлон, троеборье дене тагасеныт, тале доярке, механизатор улмыштым ончыктеныт.

Иктешлымеке, Медведево районын командыже сенгышып лектын. Советский район гыч спортсмен-влак кокымшо лийыныт, Кужэ-нер район гыч кумшо. 2012-2013 ийлаште шочшо рвезе йочан еш-влак

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.

Историйым шергалына

1799 ий 3 мартыште адмирал Фёдор Фёдорович Ушаковын вуйлатыме руш эскадр Корфу орым сенен налын.

Синквейн

Шошо
Чевер, мотор.
Толеш, ырыкта, модыкта.
Куаным пўлекла.

Пагыт.

Регина ГРИГОРЬЕВА.
Морко, Энерсола.

Порын шарнем

Ялысе тўвыра пўртыштў интерактив шоу эртаралтын. Волгоград ола гыч клоун-шамыч йоча-влаклан тўрлў мыскара фокусым ончыктеныт. Мотоцикл дене кудалыштыныт, сонарыш коштыныт, кином войзеныт. Ме шер теммешке воштылынна. Мыланем пеш чот келшен. Вара сакыр мамыкым (ватым) пуэденыт. Тиде жапым кызытат порын шарнем.

Ефросиния ЯКИМОВА.
Марий Турек, Сысоево.

Пайдале вашлиймаш

Кодшо арнян школыштына онай вашлиймаш эртаралтын (снимкыште). Мемнан дек «Ямде лий» ден «Кугарня» газет редакций-влакын пашаенгышт толыныт. Нуно газетлан эртыме корнышт, ий еда вашталт толмышт, проект-влак нерген каласкаленыт. Мучаште, тўткын колыштмынам терген, йодыш-шамычым пуэденыт. Чын вашмутлан пўлекым кучыктеныт. Тыгай вашлиймаш пеш пайдале. Ёнде вес уна-влакым вучена.



Х.АЛЕКСАНДРОВАН фотожо.

Татьяна БУСЫГИНА.

Советский, Ушнўр.

Российысе увер

11-17 ияш ўдыр-рвезе-влак, «Мировые песни в «Артеке» всероссийский конкурсыш ушныза да «Артек» тўнямбал йоча рўдерыш пўтўвкым сенген налза. Тўрыс увер – tuntuk.ru сайтыште.

Кумылан кажне ег «Мои герои. Музыка Победы» тўнямбал конкурс фестивалыште мастарлыкшым терген кертеш. Йодмашым да пашам detigeroi.ru сайтыш 25 март марте колтыман. Сенгыше-шамычым Москосо Сенгымаш тоштерыште 22 апрельыште саламлаш тўнгалыт.

8-11-ше класслаште тунемше, студент-влаклан «История семьи – история Отечества» всероссийский конкурс эртаралтеш. Йодмаш ден пашам info@smallhomeland.ru адрес дене электрон почтыш колтыман.

Марий Элысе увер

30 мартыште Республикысе курчак театрыште «Самырык тукым» республикысе йоча усталык фестиваль эртаралтеш. Ўдыр-рвезе-влак мурымо, куштымо, легенде да преданий почеш шындыме сценкыште модын моштымо мастарлыкыштым тергат.

Марий Эл Республикысе йоча да подростко-влакын «Эр вий» ушемышт «Мыйын еш архивем» республикысе конкурсым увертарен. Тудо спорт да таза илыш-йўлалан пўлеклалтын.

4-6 ияш ўдыр-рвезе-влакым «Сказка рядом с нами» республикысе конкурс-ончерыш ушнаш ўжыт. А.Толстойын, М.Пришвинын, С.Михалковын, Н.Носовын, В.Драгунскийын произведенийлашт гыч курчак-персонажым ыштыман да Республикысе курчак театрыш 20 март марте коңдыман.



Ўярня - ўян арня

Ўярня — теле гыч шошыш куснымо пайрем. Тудо марий калыкын ик эн йоратыме тошто пайремжылан шотлалтеш. Озавате эн сай чесым ямдылен, родо-шамычым унала ўжын. Кызытат Ўярням кумдан палемдат. Республикысе марий тўвыра рўдер йоча-влак-лан ты пайремым ий еда эртар. Тений тудо Параньга район Кугу Пумарий школышто лийын. Тушко У Торьял, Кужэнгер, латик команде ушнен. Ўдыр-рвезе-влак «Марий йўла» квест-модышышто уш-акылыштым тергеныт. Ўярня кувам ямдыленыт, мелнам кўэшт кондыныт. Марий калык модыш дене модыныт. Ты кечын марий сем, йоча юарлыме йўк Кугу Пумарий ял мучко шер-гылыныт.

Ўярня кувашт эн чеве

Поянлык лийже, шурно сайын шочшо манын, ожно Ўярня кувам ыштеныт. Мотор, ару вургемым чиктен, пасугапка деке ужатеныт. Кече шичмеке, «Ўярня каен» манын кычкырен йўлатеныт. Тул коймо дене Ўярня кува осал деч арала манын ўшаненыт. Ломыжшым шурно пасуш кышкеныт. Йоча пайремыштат ўдыр-рвезе-влак «Ўярня кува» конкурсшто тағасеныт. Ўярня кувашт дене калыкым палдареныт. Марий Турек район Марий Купто школын командыже **(снимкыште)** сеғышыш лектын.

— *Ўярня кувалан марий тувырым, шовырым чиктенна, шовычым пидыктенна. Но чеве тўрвыжат, мотор шинчажат уке,*



Х.АЛЕКСАНДРОВА фотож

кумылжыма т пален огына керт. Ший аршашыжат уке. Молан? Тудо осалым шоньшо ефын шўлышыжым, черым, неле шоньмашым, осал шинчаончалтышым, вийым поген. Пайремым ужатыме дене пырля Ўярня кувам поктен колтена. Тул Он, Тул Ача, Тул Ава, Мардеж Он, Мардеж Ача, Мардеж Ава, чыла осалым шўрен, йўлатен пытарен колтыза. Мемнан дене чыла сайже гына кодшо, — ойленыт ўдыр-рвезе-влак.

Шошо пушан мелна

Школ омсам почмекак, тамле пуш шижалтын. Тушто могай гына марий кочкыш лийын огыл?! Коман, шўрашан, вичкыж мелна-влак, подкогыльо, перемеч, туара, салмамуно, пулашкамуно да молат. Ўдыр-рвезе-влак ковашт, авашт, туныктышышт дене пырля моткоч тырше-

«Ўярня пайрем» сўрет конкурсшто Кужэнгер район Шўдымарий школын тунемшыже Кристина Щербакова икымше верым сенен налын.

Йўлам шуктена

Ожно Ўярня годым курык гыч мунчалтымаш тўн йўлалан шотлалтын. Тушко изижге-кугужге ушненыт. Тиде йўлам шурно чаплын шочшо манын шуктеныт. Ме, самырык тукум, кызытат тидым шотыш налына. Пайрем годым Карман курык гыч мунчалтена. «Тек шудо чока да кужу лиеш», — маныт кова-кочана-влак.

Кира СМЕРНОВА.

Ўярня — весела пайрем. Тыгодым шуко тўрлө модмашым эртарат. Эн куанлыже: вашке йўштө теле пыта, чеве шошо толеш. Авам арня мучко тўрлө мелнам кўэштын. Ялна воктене Ўярня курык уло. Тушто ял калык йывыртен мунчалтен.

Морко, Коркатово.

ныт. Икмынар кочкышым кузе ямдылыме дене мемнамат палдареныт. Кўн сийже эн тамле лийын? Тиде Параньга район Кугу Пумарий, Морко район Унчо да Марий Турек район Марий Купто школла гыч тунемше-влакын.

Вийым, уш-акылым тергенит

Могай марий пайрем модыш деч посна эртаралтеш?! Йоча Ўярняштат модышлан кугу тўткышым ойыренит. Ўдыр-рвезе-влак ўярнявара дене мунчалтеныт, шўшкангече, маскайол, издер, вўдвара дене тағасеныт, кандырам шупшын ўчашеныт. Вийым тергыме деч посна уш-акыл модышышкат ушненыт. Квестыште пайрем йўла, марий вургем, кочкыш, семўзгар дене кылдалтше йодыш-влак-лан, тушто-шамычлан вашмутым кычалыныт. Квест-модышышто Советский район Ўшнўр школын тунемшыже-влак сеғышыш лектыныт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА,
Е.ИВАНОВА.

Надя РАССАНОВА.



Курык гыч мунчалтена,
Ыштена лумъенгымат.
Ече дене коштына,
Веселан эрта жапнат.
Алексей САНДАКОВ.
Шернур, Лажъял.



Мече-влакым шотлыза.



Кружок келша

Мый 4-ше классыште тунемам. «Подвижные игры» кружокыш коштам. Тудым В.Н.Бусыгин вўда. Ме теннис дене, футболла модына. Ты кружок спорт дене пенгыде кылым кучаш кумылангда.

Даша САДОВИНА.
Советский, Ўрша.



Фотом школ архив гыч налме.

Теле каныш

Ме телым йўратена. Каныш кече утларак келша. Тунам ака-шўжар-влак унала толыт. Ёшге курыкыш мунчалташ коштына. Тушкыжо шуко калык погына. Издер, ече дене мунчалтена. Каныш кечылам веселан да пайдалын эртарена.

Каролина СОКОЛОВА, Елизавета ТУРДИЕВА.
Кужэгер, Конганур.

Снимкыште Морко район Коркатово лицейыште 8-ше «Б» классыште тунемше Давид Васильевым ужыда. Тудо тале спортсмен. Куштылго атлетикылан, ече спортлан шўман. Шукерте огыл Арын селаште эртаралтше ече дене тагасымаште 3-шо верым сенген налын. «Таза капкыл деч черат лўдеш», – оила рвезе. Йоча-влакым спорт дене кылым кучаш ўжеш.

В.СМИРНОВ.

Шкешт тыршат, весым кумылангда

Марий Турек район Сысоево школын тунемшыже-влак София Романова ден Катя Байкина (снимкыште) дене палыме лийме деч вара ик илыш сўретым шарналтышым. Ик ялыште йолташ-влак Миша ден Саша илен-ныт. Коктынат мутым колыштшо, чолга лийыныт. Кеч-кушко эре пырля коштыныт. Икана Сашалан коваже телефоным налын пуэн. Тиддеч вара рвезе йўршын вашталтын: Миша деч корагын, телефонын кулышкыжо савырнен. Нине ўдыр-влакым нимогай телефон огеш локтыл, шоналтышым. Нуно шке вийлан ўшаныше, сенгымашыш шуаш тыршыше улыт.



София ден Катя 2-шо классыште тунеммышт годым икымше гана ече ўмбаке шогалыныт. Тиддеч вара спортын ты видшым тунар чот йўратен шынденит, школышто эртаралтше ик танасымашымаат коден огытыл. Кызыт ўдыр-влак школын чапшым районышто веле огыл, республикыштат аралат.

– Тренировкылан кажне кечын икмыняр шагатым ойырена, – оила Катя. – *Сенгымашке шуаш тренер Леонид Васильевич Музуров полша. Спортын пайдаже кугу, тидын нерген уста*

*Кок писе алаша
ўчаш-ўчаш кая.
Тушто.*

тунуктышына раш умыл-тара. Мемнан вий-куатнам ужын, йолташна-влакат кумылаңыт. Школышто ятыр спорт кружок пашамышта. Теннис дене модаш школ вуйлатыше Юрий Александрович Зайцев тунукта. Ме тушкат уло кумылын коштына.

«Икымше медальым куштылго атлетике дене районысо тагасымаште сенгемлан кучыктеныт. Шулдыраңмемла чучын, да ончыкыжымаат тыршаш вий ешаралтын. Кызыт тыгай медаль лын погынен», – ешарыш София.

Е.ИВАНОВА.

Пайдаже лын

Ик каныш кечын еш дене курыкыш мунчалташ миенна. Ече, издер, волак дене шертеммешке мунчалтенна. Мўнгў рўмбалгымеке веле пўртылынна. Ноенна гынат, кумылна нўлтшў лийын.

Богдан ФЁДОРОВ.

Каныш кечын ече дене кошташ жапым утларак ойырем. Курык гыч лўдде водем. Йолташем-влакым ўжам. Пырля мунчалташ эре весела. Жапымат огына шиж. Спорт дене кылым кучет гын, таза капкылан лият.

Веня НИКИФОРОВ.
Морко, Эгерсола.

Йўлам аралат

Звенигово район Эсмекплек тўвыра пўрт пелен «Олык сем» фольклор ансамбль кумло вич ий пашам ышта. Вуйлатышыже — Г.П.Петрова. Ансамбльыш коло наре ўдыр-рвезе коштеш. Нуно мурымо, куштымо дене пырля марий калык пайрем, йўла дене палыме лийыт. Шорыкйол, Уярня, азам ыштыме, Угинде, арми-йыш ужатыме, бурлакыш кайыме йўла-шамычым модын ончык-теныт. Кумло вич ий жапыште Галина Павловнан шулдыржо йымач ятыр ўдыр-рвезе кушкын лектын, калык фольклорлан шўмангын. Тукымвожым аклыше, йўлам аралыше ег кумда илыш корнышто нигунам огеш йом.



Кванча кече

«Олык сем» фольклор ансамбльыш коштышо йоча-влак (снимкыште) «Кугезе вож» республикысе фольклор фести-вальыште мастарлы-кыштым ончыктеныт. Иван Купалын кечыж-лан пўлеклалтше «Эм шудо — йол йымалнак» йўлам модын ончыкте-ныт да кокымшо верыш лектыныт.

— Иван Купала кечым кажне ра-й о н ы ш т о о г ы т п а й р е м л е. Мемнан к у н д е м ы с е к у г е з ы н а - в л а к т ы к е ч ы н ч о - д ы р а ш э м ш у - д ы м п о г а ш к о ш т -

мо йўлам шуктеныт. Иван Купала кечылан чыла шудо «кўын» шуэш, вийым поген ситара, эмлан кучылташ йўршў лиеш. Кўртнышшудо (папоротник) пеледеш. Иван Купала кечым мемнан кун-демыште Кванча кече маньт, — ойла Галина Павловна.

Ты кечын йоча-шамыч вуйлатыше дене пырля эрдене эрак чодырашке тар-ванат. Киндым пыштен, «Акым тўлена» манын пелештен, Юмо дечын чоды-



Авторын фотожо.

Чайшудым, вўршудым (зверобой), сонгыранужым (шалфей) да моло эм шудым вожге огыл, тўн гыч икмынар сантиметрым коден кўрлман. Сайлан ўшанен, порым шонен погыман. Погымеке, ўмылан, мардеж коштмо верыште коштыман.

раш пураш йодыт. Кўлешан шудым погымеке, таум ойлен, кечывал лишан лек-тыт. Иван Купала кечын йўштылманак, маньт. Ты йўламат нуно радам дене шуктат.

— Кечывал жапыште йўш-тылаш огеш лий. Осал вўд йымаке наьгаен кертеш. Юл эьер серыш кечывал деч вара тарванена. Чыла осалым мушкын колтена. Таза кап-кылан, пўсў уш-акылан лияш йодына манын пелеш-тен, вўдыш пурена, — палда-ра Г.П.Петрова.

Мелекш курыкышто

Эм шудым погы-мо деч вара йоча-влаклан Мелекш курыкышто канаш келша. Калык модыш дене модыт, мурат, куштат. Легенде почеш, ты курыкышто Ме-лекш лўман рвезе модаш йўратен. Шке тагаш рвезе-влак дене тагас-тарымаште тудо пеш виан лийын, писын кушкын.

Мелекш ял мучаште эн кўк-шака верым ойырен да тушко вакшкўм пўрдыктен модаш коштын. Вакшкў пел курык марте пўрдын волен, Мелекш поктен шуын да мўнгеш кўзыктен. Тидын нерген аваже пален налын да шонгыен деч польшым йодын. Тудо, йочан вийжым иземдаш манын, йолысо лавыран ыштыржым шўал-таш да вўдышым йўкташ тем-лен. Ава тыгак ыштен. Мелекш вакшкўм пўрдыктен колтен, авырен кучаш вийже ситен огыл. Вакшкў дене пўтырналтын, корем пундашке пўрдын волен. Тиддеч вара курыклан Мелекш лўмым пуэныт.

Е.ИВАНОВА.

Гитар эн лишыл

Тўрлў семўзгар кокла гыч мыланем гитар келша. Ачам ден авам У ийлан тиде семўзгарым пўлекленыт. Марий кугыжаныш университетын туныктышыжо Елена Владимировна Злобина деке шуматкече еда гитарым шокташ тунемаш коштынам. Туныктышемлан кугу таум каласем, поро пашаже кужу ўмыран лийже.

Полина АЛЕКСЕЕВА.

Морко, Коркатово.

Сылне се-
мым совла

Марий семўзгар

денат лукташ лиеш. Кок пу совлам налын (иктыжым пурла кидын кугу да кошар парня-влак дене кучен, весыжым — кошар да покшел парняла дене), шола пулвуй да шола кидкопашке перкален шоктат. Совлам семўзгар семын пыгартыш жапыште чўчкыдын кучылтыт. Совла дене шоктышо ансамбль-влакат улыт.



Ныл йолан йолташна

– Алёна Андреевна, сибирский хаскым, якут лайкым латик ий утла ончен куште-да. Нуно тыглай урлык деч мо дене ойыртемалтыт?

– Кажне урлык пий момгынат ыштен мошта. Тиде пийын кугытшо, вий-куатше дене кылдалтын. Доберман, веймаранер, овчарке-влак кычкен тагасымаште поснак тале улыт. Пийым жап дене шуарена. Нунын спортсмен-влак семынак каныш кечышт уло.

– Вий-куат дене веле огыда серлаге, уш-акылыштымат пјсемдеда.

– Ме кажне кечын гаяк у пашалан туныктена, у верыш лектына, ег, пий-влак дене палыме лийына. Тыге нуно шке семынышт шонаш тунемыт. Пий дене кужу жап пашам ыштыше тидым вигак ужеш.

Барсик ден Рекс

Мыйын Барсик пырысем да Рекс пием улыт. Нуно келшен илат. Школ гыч толмем куанен вашлийыт. Барсик йок-рокланымыжым шўраныштымыж гоч ончыкта. Рекс почшым модыктен рўза.

Мария СЕМЁНОВА.

Морко, Энерсола.



Фотом еш архив гыч налме.

Пият спортсмен лиеш

Ныл йолан йолташым, пийым, кычкен тагасымаш спортын ик эн онгай видшылан шотлалтеш. Спортсмен пийшамычым лўмын ямдылат. Тидын да моло нерген «Йошкин Пёс» ездовой спорт туризм тўнежын генеральный директоржо А.А.Касьянова (снимкыште) дене мутланышна.



Фотом еш архив гыч налме.

– Хаски урлык пий-влак икте-весышт деч пуйто йўршыш огыт ойыртемалт. Туге гынат кажныжын лўмжў уло. Кузе ойыркален шуктеда?

– Чын, южышт тўсышт дене йўршыш огыт ойырте-

малт, манаш лиеш. Изи годсек нунын пелен лият, ончен куштет гын, тўжвал тўсыштым веле огыл, чоныштышт мо ышталтмымат умылет. Кажныжын – шке койышыжо. Нунын паспортышт уло. Мый документысе да мўнгысў лўмыштымат палем. Мутлан, ме ик пийым Марс манына. Паспорт почеш – Rave Review Number One. Игыже – Кип (Rave Review Keep Walking).

– Тыгай пий-влак поро улмышт дене ойыртемалтыт. Нуно шочынак тыгай улыт?

– Икмынар курым ожнак йўдвелне илыше-влак пийым айдемым йўраташ туныктеныт. Нунылан эсогыл изи икшывыштымат ўшаненыт. Пий кажне егым эн сай йолташыже семын ужшо манын, кумыландаш тыршеныт. Туге гынат пийын койышыжо ончен куштымо деч шога.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Синквейн

Граф
Осал, йошкарге.
Опта, кудальштец, тўрштылеш.
Мыйын ныл йолан йолташем.
Пий.

Аделина ПОЛУШИНА.
Советский, Ёрша.

Ныл йолан лўнген кая, кок йоланым нангая.

Тушто.

Рывыж гай

Мемнан Рыжик лўман пырысна уло. Тудо рывыж гай коеш. Модашыже кузе йўрата, паледа ыле гын?! Куд шагат эрдене, сита малаш маншыла, мыйым помыжалтара. Вара школыш ужата да вашлиеш. Кас мучко пеленем шинчаш тырша. Малаш возамат, мырлен-мырлен, воктекем лишемеш. Тидлан пеш йывыртем!

Снежана КРАСНОВА.
Морко, Кожлаер.

Мусикем

Мыйын уло пырысем,
Тудым пешак йўратем.
Мусик лўмым пуэнам.
Тудын ден эре модам.

Школыш мыйым кычкыра,
«Мяу, мяу», – магыра.
А мылам тыге шокта:
«Эй, кысел – малаш сита!»

Вигак мый
помыжалтам,
Вара писын
мушкылтам.
Мусиклан
кочкаш пуэм,
Школыш
вигак тарванем.

Ольга ДАНИЛОВА.
Звенигово,
Керебеляк.
Авторын сўретше.



Уэш толына

Ме класс дене Морко посёлкысо книгагудыш миенна. Моткоч сөрал да кумда полат йомак тўням ушештарен. Книгагудо пашаен-влак мемнан «Йоча энциклопедий» да у журнал-влак дене палдареныт. Туштым туштеныт, тўрлө модыш дене модыктеныт. Ме шкаланна келшыше книга-шамычым налынна: ынде буква-влакым палена, лудын моштена. Книгагудышто пеш келшен, эше толаш сөрэнна.

Оля ВАСИЛЬЕВА.

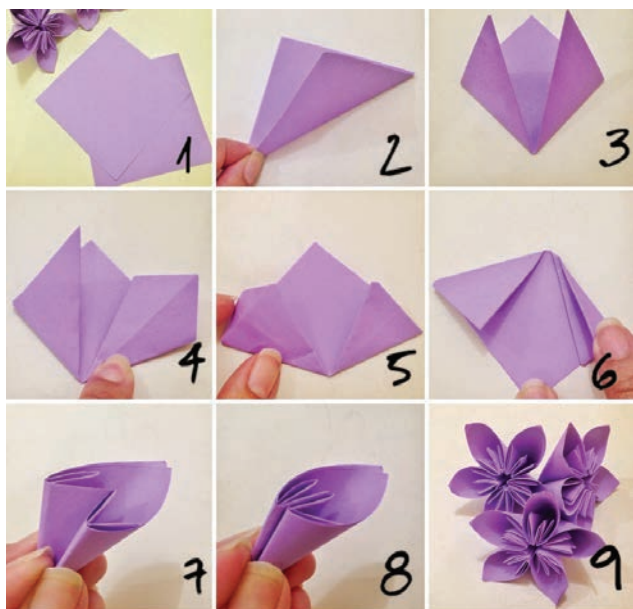
1-ше номеран Морко школ.

Калык пале

- ✓ Телымсе кава нёлталташ тўналеш – шошо лишемеш.
- ✓ Телым лум кўжгө гын, шошо ячыланен эрта.
- ✓ Леvedыш тўрыштө ий кужун шуйналтын кеча – шошо йўштө лишеш да кужун шуйна.

Мастар кид

8 Март пайремлан лишыл энгланда пөлекым ямдылыза.



Йочам шочмо кундемым йораташ, пагалаш, тудын историйжым шымлаш, пален шогаш изинек шўмагдет гын, лектыш лишеш. Морко район Купсола школ пеленысе йочасадыш коштшо ньогавлакым тыгай шоньмаш дене школ тоштерыш экскурсий дене коштыктат (**снимкыште**). Йоча-шамычлан суртышто кучылтмо тошто ўзгар, вургем-влак нерген пален налаш эре онай.

Е.И.ИВАНОВА.

Онай тоштер



Фотом йочасадын архивше гыч галме.

Палаш онай

Индийыште Самбар лўман онай ер уло. Идалыкыште кандаш тылзе тудо шинчалан вўдан, а ныл тылзе тыглай ерлан шотлалтеш. Ерын кумдыкшо – 160 квадратный километр. Индийыште июнь гыч сентябрь марте йўр йўреш, садлан ер шинчалдыме лишеш. Октябрь гыч кукшо игече шогымылан көра ер уэш шинчаланыш савырна



Мый ече, издер дене мунчалташ йоратем. Йолташем-влак дене каныш кечын курыкыш коштына. Тидым мый шке сўретыштем ончыктенам. Шочмо-кушмо верна мотор. Сөрал пўртўсышто канаш сай.

Василиса ЯКОВЛЕВА.

Авторын сўретше.

Медведево, Руэм.

МАРТ		М.Шкетан лўмеш Марий кугыжаныш драме театр	
4	16:00	МҮНДЫР ЯЛЫШ ТОЛЫН КАЧЕ Комедий / Хутор, престиж и котик	В. Стыковский
5	11:00	ВОЛШЕБНАЯ ЛАМПА АЛАДИНА Музыкальный сказка / На русском языке	А. Чупин
5	16:00	ОСКАР И РОЗОВАЯ ДАМА Пьеса Богу / На русском языке	Э.Э. Шенн
7	18:00	БАВАЙ Комедий / Во	Ю. Урманче
8	16:00	ЙОРАТЫМАШ ДА КӨГӨРЧЕН-ВЛАК Комедий / Любовь и голуби	В. Турин
10	18:00	ОЙ, МИЧУ! ОХ, ЗИНА! Музыкальный драме	А. Момоев
12	16:00	ЙОРАТЫМАШЫН АКШЕ Драме / Цена любви	В. Пякотов
16	18:00	ЛУЙ МОДМО ВЕР Сыпнамут да порялык кос	Э. Дудина
18	16:00	СПАСИ КАМЕР-ЮНКЕРА ПУШКИНА История несостоявшегося подвига / На русском языке	М. Хайфец
19	16:00	ШИЙ ПАМПАЛЧЕ Мюзикл	Э. Дудина
21	18:00	ТЕРГЫШЕ Комедий / Ревию	Н. Гасель
24	16:00	ГАМЛЕТ. МАШИНА. ЦЕМЕНТ Спектакль-мюзикл	В.Т. Шенн
25	16:00	ТОРЕШВАТЕ Музыкальный комедий / Угрошение стропилой	В.Т. Шенн
26	11:00	ВОЛШЕБНАЯ ЛАМПА АЛАДИНА Музыкальный сказка / На русском языке	А. Чупин
26	16:00	СПАСИ КАМЕР-ЮНКЕРА ПУШКИНА История несостоявшегося подвига / На русском языке	М. Хайфец
30	18:00	ТУЛАР ДЕН ТУЛАЧЕ Сказка и сказка / Музыкальный комедий	Н. Арбин

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Марий Эл Республикысе
культура, печать да
калык-влакын пашашт
шотышто министерстве.

Газетым редакцийыште
погымо да верстатлыме,
«Марий Эл Республикысе
Правительствын типографийже» ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный
технологий да массовый коммуникаций
сферым эскериме шотышто федеральный
службын Юл кундем федеральный
округысо управленийыштыже регис-
трироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактическис – 13-00

Авторын да редакцийын шонь-
машышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-
влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыше почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалыкысе урем, 20-шо пöрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс).

КОНКУРС



Валерия КРЫЛОВА.
Кужэгер, Руш Шой.



Даша КУДРЯВЦЕВА.
Советский, Кужмарий.



Василиса ШИРОКОВА.
Медведево, Новый посёлко.

Судуку

3							4
		2		6		1	
	1		9		8		2
		5				6	
	2						1
		9				8	
	8		3		4		6
		4		1		9	
5							7



Нине клумбо-влак мо дене ойыртемайт?

6 март —

Тувырын кечыже.

Курчакын вич мотор у тувыр.
Эше могай күлеш — ом пале.
Вет меж гычат вургемже күлыт.
Пидам. Лиешыс ...

Г.ВИЕРУ, молдаван поэт.
В.КРЫЛОВ марланден.

Андриже лоптык, нерже комдык.
Тушто.

Синквейн

Роза
Йошкарге, ошо.
Кушкеш, пеледеш, куандара.
Мыйын йоратыме кушкыл.
Пеледыш.
Маша МАКСИМОВА.
Советский, Орша.

— Микале, молан мөнгысө пашам дневникышкет от возо? — йодеш туныктышо.

— Анна Ивановна, пайремлан мөнгысө пашам ом пу манын каласенда. А эрла мыйын пайрем — шочмо кече!



Чайгорка-влак коклаште чайник шылын.
Тудым кычалза.

Англичан писатель Марк Твен возымыжо дене веле огыл палыме. Тудо эше изобретатель. М.Твен мом шонен луктын?



И	45:5*2
К	35:5*4
А	40:5*3
Ш	9*5
Т	7*5-28
Е	10:5*7
О	10:2*5
Р	8*5-2
Н	15:5+9
Ч	35:5*3

18	28	28	24	45	7	24	45	7	14	28	25	28
----	----	----	----	----	---	----	----	---	----	----	----	----

28	25	38	24	28	45	18	12	21	24
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Пример-влакым шотлыза. Числа олмеш буквам шындыза да туштым палыза.

Н.ТОКТАРОВА ямдылен. Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.